

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Volvminibvs Comprehensvs
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Ostenditur hanc D. Thomæ doctrinam ab ipso Ecclesiæ capite, &
Apostolorum Principe, primitus esse derivatam,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

eum mentis disciplina susceptibilem, sed hac ejus proprietate utitur ad hoc ut homo fiat civilis. Sicut autem dictum est, ens in quantum ens est, habet causam ipsum Deum. Vnde sicut divina providentia subditur ipsum ens, ita etiam omnia accidentia entis, in quantum est ens, inter quae sunt necessarium & contingens. Ad divinam igitur providentiam pertinet, non solum quod faciat hoc ens, sed quod dei contingentiam vel necessitatem.... Quod quidem est singulare in hac causa; reliqua enim causa non constitutum legem necessitatis, vel contingentiae, sed constituta a superiori causa utuntur; unde causalitati cuiuslibet alterius cause subditur solum quod ejus effectus sit, quod autem sit necessarium vel contingentier, dependet a causa alteri, que est causa entis, in quantum est ens, a qua ordo necessitatis & contingentiae in rebus provenit. Non poterat S. Doctor felicitus, & clarioribus verbis, mentem suam exponere, ac primam nostrae libertatis radicem detegere. Unde ad complementum hujus questionis, & confirmationem hujus doctrinæ, quæ scholæ nostra, unum est de cœs ac ornamentum, oportet hic breviter ostendere, ex quibus fonibus eam hauserit Angelicus Præceptor.

§. II.

Ostenditur hanc D. Thomæ doctrinam, ab ipso Ecclesiæ capite, & Apostolorum Principe, primis esse derivatam.

26. **H**oc curiosè & eruditè ostendit P. Hyacinthus Libelli (vir Caramuelis judicio eruditissimus, & ingeniosissimus, ac Romæ olim Professor Theologæ in conventu Fratrum Prædicatorum super Minervam, nunc verò sacræ Palatii Magister dignissimus) in quadam opuscullo de origine doctrinæ D. Thomæ, circa concordiam divina gratiæ, & decretorum divinorum, cum libertate nostra, ab eodem Caramuel in sua Theologia fundamentali, in expositione Theistum de scientia Dei, relato: ubi hæc habet.
27. Primus hæreticorum qui Ecclesiam Dei antequam adolescenter præfocare tentavit, fuit Simon Magus, seductor insignis, qui incredibilem habuit apud suos Samaritas extimationem; adeò ut eum omnes virtutem Dei magnam appellarent, & nisi hujus irruentis mali principio Deus obstituisse, periculum fuisset non adhuc in cunis vagiens Ecclesia comprimeretur. Multa crepuit de se, quæ potius potentia quam opinio-nes appellari debent, sed (quemadmodum anti-qui scriptores nobis reliquerunt) arbitrij creati libertatem potissimum tentavit everttere, ut cō-cusso libero arbitrio, quod est Christianæ Religions fundatum, adficium quod Apostoli suâ doctrinâ parabant extruere, prorsus impedit. Et quoniam vir erat collidissimus, & syco-phanta vafermissimus, jam jam plurimos ad sui fæculam traxisset, quos veluti nepotes, Satanæ genitori, cuius eum primogenitū Ignatius Martyr Episcopus ad Tarrilianos appellavit, generaliter, nisi Deus opportunè occurrisse. Ipsi enim turbas Cæsareæ ledentes occurrit S. Petrus, Apostolorum Princeps, qui ipsum velut apostolam, & defectorum acribus verbis redarguit, defectionem increpavit, subdolè doctrinæ technas detexit, disputando sophismata resolvit, atque invictis argumentis pervicaciam confudit. Inter capita de quibus disputatione S. Petrus, & Simon Magus, unum fuit de libertate arbitrij creati, contra quam argumentabatur Simon ins-

A dem prorsus argumentis, quibus urgenter nos adversarij nostri, & quibus solent impugnari nostra decreta prævenientia, & prædehementia, nostra auxilia efficacia, nostra prescientia, pendens à veritate objectiva & futuritione. S. Petrus, post Christum primus Ecclesiæ Minister, iisdem prorsus modis respödit, quibus nos respondere solemus; adeò ut, me quidem judice, nec tantillum nostræ responsiones, à responsibus D. Petri differentiant. Sed undantur hæc acceperim, tenete. Extant libri Recognitionum S. Clementis Romanî, viri domi sue nobilis, ut qui ex Cæsariorum familia originem traxerit, quæve D. Petrus succedit, & quem narrant à Petro vivente ad Apostolatuum apicem vocatum, nimis ut eo defuncto Romanam Eccleiam gubernaret. Hunc libros prædictos scripsisse dunt omnes qui res antiquas curiosè scrutantur.

B Inter alia qua libro 3. paulo post principum narrantur, una disputatione est inita Cæsare inter Simorem Magnum, & Petrum Apostolum, pli multa divinæ D. Petrus de malo, defelicitate, de studijs hujus vita differunt. Sed de liberbitrio, inquitente & contradicente Mago, D. Petrus ea respondit & refolvit, quæ modo ipsi respondemus, & quæ S. Thomas nobis defendavit ut responderemus. Quod ut quam verius cognoscatis, placet hæc disputatione, quæ ad quæ rei nostræ inferviunt, transcribere. Dixebit Simon, quod unusquisque, sicut ei faro decentur, vel sapit aliquid, vel intelligit, vel patitur & in nulla re hominem esse sui arbitrij. At contra S. Petrus argumentatus est, necesse esse hominem esse sui arbitrij, aliter convulsa esse omnia, frustra studium secundandi meliora, frustra principes hujus mundi legibus præfæ, frustra punita vana jura populorum, miseris esse eos qui servant cum labore iustitiam: beatos vero illos qui in deliciis positi, cum luxuria & scelere viventes, tyrannidem tenent. Quibus Simon minime acquiescens, & ultimum experimentum doctrinæ D. Petri facere volens institit, interrogans, si quod Deus vult esse, est: & quod Deus vult non esse, non est? Quasi diceret: si hoc mihi concedas, jam fateberis nihil à nobis liberè agi; quippe quod Deus vult esse, necessario est. Quæ obiectio tam valida Simoni videbaruit, ut confundens Petrum non responsum, se obtemperraturum spoponderit, si illi D. Petrus respondidisset. Quod argumentum illud est, quod Adversarij nostri insolubile existimant, & cui S. Thomas imperturbabilis ac codem semper tenore verborum respondet, cui Thonista summam amorem concordiam, & antiquis temporibus latifecerunt, & hodie quo tempore molestius perurgentur satisfaciunt. Videamus quæ oracula fuderit Petrus, & attente proprietatem atque magnificentiam doctrinæ perpendite. Dicit, omnium quæ moventur, quedam necesse erit moveri, quedam voluntariæ, & liberè motu veri: solent motus necessitate duci, si statum compleant cursum: hominem vero actus finis liberè ac voluntariè clicere. Iam ergo inquit hæc sunt verba D. Petri: ignoras Simon, & valdeignoras quomodo in singulis quibusque voluntariis statu. Quedam enim volunt, ut diximus, ita est, si aliud esse non possent, quam id quod ab ipso inducitur. Et his neque premia, neque supplicia statuit. Ea vero quæ ita esse volunt, ut in sua pace state habeant agere quod velint, his pro aliis ac voluntariis suis statuit, ut aut remunerations

maran-

merentur, aut panas. Cum ergo in duabus docui, A partes dividantur cunctæ que moventur; secundum tamquam super diximus distinctionem, omne quod ruit Deus, est: quod autem non vult, non est. Haec estensus D. Petrus. Quod si sincerè perpendent hi quibus displicet nostra doctrina, mutarent sententiam, cum primum iis D. Petri doctrina diffidere constaret. Cum enim urget Simon, fieri non posse ut cum voluntate efficaci Dei libertas humana compomeretur. Respondit Petrus, optimè coherere, quoniam necesse est illud ad liberum, quem Deus vult esse liberum. Haec est necessitas præveniens, Thomistamica libertatis. Haec prædeterminatio fo- tens libertatem. Haec infallibilis antecedens, libertati contubernialis. Haec S. Thoma fre- quens doctrina. Hoc tandem fuitrum augustissimum auspiciat factum, & quo nos magno ueritatis compendio utimur ac religiosè & feliciter semper utemur.

Unum remanet contrariis nostris cibis, dicere scilicet, libros recognitionum D. Clementis suppositos esse, vel ad minimū ab Ebionis, exteris; Hæreticis, qui eo tempore contra Ecclesiam dimicarunt, depravatos atq; corrotos. Scio primum non dicturos cordatores theologos, si quidem Patres ex prædictis libris recognitionum, arguementa fortissima contra Hæreticos elicunt, quibus præcipue constat iudicio. Et nihilominus contra Hæreticos, illos liberos penitus negantes, eruditè disputat Lam- bertus Gruterus Venradius, in praefatione affixa principio operum D. Clementis: ipsum videre. Ferendum potius est, si dicent prædictos libros esse corruptos, ex quibus proinde non possunt ullius roboris argumenta deponi. Sed quantum verum sit prefatos libros ab Ebionis sive corruptos, in materia tamen de libe- arbitrio integrè uliq; ad hanc nostra tempora pervenient, ut obseruavit Bellarminus, vir ac- curatissimus: nam ante Russini etatem (inquit in libro 1. de Grat. & libero arbitrio cap. 25.) quibus libros latinos fecit, nulli fuerunt Hære- tico, qui libero arbitrio nimis tribuerent, quod posse fecerunt Pelagiiani. Multi autem fuerunt Hæretici, qui negaverunt liberum arbitrium, ut Simon Magus, Manes, a quo Manichei, & alii. Itaq; si in libris negarerunt libertum arbitrium, impediti possemus inferat fuisse eam doctri- num Manichei, vel alij hujusmodi Hæreticis: alibi arbitrij confessi onem non possumus ulli Hæretico illius temporis ascribere. Deinde veteres Patres qui dicunt hos libros corruptos esse Hæreticos, non tacent in quibus articulis corrupti sunt, sed scribunt in articulis de divini- tate filij, alijq; similibus esse corruptos. Cor- ruptum autem in articulis de libertate arbitrii nullus veteri unquam notavit. Hac omnia predictus Pater ex relatione Caramuelis loco citato.

§. III.

Altera libertatis radix detegitur.

Dico secundò: Indifferentiam objectivam iudicij esse proximam & intrinsecam no- stra libertatis radicem. Hanc etiam conclusionem expressè & intermis- sis docet S. Thomas variis in locis. Nam i. Peri- hem. lect. 14. postquam verbis supra relatis, pri- mam nostram libertatis radicem ex infinita divina-

Tom. II.

voluntatis efficacia, totum ens, & omnes ejus differentias profundenter; petendam esse do- cuit, statim subdit. Alterum radicem contingentiam Philosophus ponit ex hoc quod sumus consiliarii. Et infra. Philosophus signanter radicem contingentiam in his que sunt à nobis assignavit ex parte consilii, quod eorum que sunt ad finem, & tamen non sunt deter- minata. Idem docet i. p. quæst. 83. art. 1. his ver- bis. Quia iudicium rationis ad diversa se habet, & non est determinatum ad unum, necesse est quod homo sit liberi arbitrii, ex hoc ipso quod rationalis est. Et 1. 2. quæst. 17. art. 1. ad 2. Ex hoc voluntas liberi arbitrii potest ad diversa ferri, quia ratio potest habere diversas co- gnitiones boni. Et iterum quæst. 24. de verit. art. 2. in corp. Tota ratio liberatis ex modo cognitionis depender. Et paulo post: totius libertatis radix est in ratione constituta. Et ibidem probat in bruis non esse libertatem, quia iudicium eorum est determinatum ad unum: quæ ratio non va- leret, si indifferentia objectiva iudicij non esset radix libertatis.

Probatur etiam conclusio ratione fundamen- tali: Cum voluntas sit appetitus rationalis, se- quens directione rationis, & cognitione intelle- ctus: quod sit determinata vel indifferentia ad op- posita, provenire debet ex determinatione & in- differentia ipsius cognitionis, & consequenter in- differentia objectiva iudicij esse radix libertatis.

Confirmatur: Quando affirmatio est causa affirmationis, negatio est causa negationis, & è contra: Sed in bruis negatio libertatis oritur ex eo quod iudicium eorum est determinatum ad unum, ut docet D. Thomas supra relatus. Item amor beatificus, non est liber, sed necessarius, quia regulatur per lumen gloriae, & cognitione claram & intuitivam, quæ repræsentat Deum ut habentem omnem rationem boni, ac proinde ut necessarium diligendum: Ergo in nobis indif- ferentia objectiva iudicij, quæ intellectus iudi- cat objectū propostū voluntati ut prosequen- dum, non contrarie omnem rationem boni, at- que ita posse ab illa amari vel rejici, erit proxima radix & origo libertatis. Ex quo infero, &

Dico tertio: De potentia Dei absoluta non posse fieri, ut voluntas sub indifferenti iudicio rationis tendat in aliquod objectum, & nihilominus non libere feratur in illud.

Ratio est, quia voluntas, cum sit appetitus ra- tionalis, sequens dictum rationis, & cognitio- nis intellectus, fertur in bonum apprehensum, per rationem, eo modo quo ipsi proponitur; unde si proponatur ut indifferentia, & ut non habens omnino modum rationem boni, voluntas non po- test non ferri in illud cum indifferentia, atque adeo cum libertate. Quā etiam ratione iuratur D. Thomas i. 2. quæst. 10. art. 1. in sed contra, ut pro- bet quod voluntas aliqua appetit naturaliter. Eo Motus voluntatis (inquit) sequitur actum intellectus: sed intellectus aliqua intelligit naturaliter: ergo & vo- luntas aliqua vult naturaliter.

Confirmatur & magis illustratur haec ratio: Si posita indifferentia objectiva iudicij, volun- tas non libere feretur in objectum, sequeretur quod in illo actu operaretur sine illa cognitio- ne: Sed hoc repugnat, ut ostendit Philosophus in libris de anima, & constat ex ipsa natura vo- luntatis, quæ est appetitus rationalis, id est se- quens dictum & cognitionem rationis: unde dicit Augustinus: Iuvat amare possumus, incognitā nequaquam: Ergo &c. Sequela Majoris proba- tur: Ille actus non procederet à voluntate ut directa

P

directa